

Standaard laagdrempelige psychosociale zorg na niertransplantatie: wenselijk en effectief?

Een niertransplantatie kan zowel lichamelijk als psychosociaal tot allerlei veranderingen leiden. Literatuur en klinische ervaringen laten zien dat als de nieuwe nier goed aanslaat, patiënten zich lichamelijk beter en energiever voelen dan voor de operatie. Er gaat een wereld voor hen open. Aan de andere kant bestaat er ook een kans op bijwerkingen van de medicatie en op medische complicaties. Sommige patiënten rapporteren blijvende vermoeidheid. Zeker in de eerste periode kan daarbij een bezorgdheid over mogelijke afstoting spelen. Een deel van de mensen geeft na niertransplantatie aan dat de verbeteringen tegenvallen, waardoor ze zich gefrustreerd en verdrietig voelen.

Het interventieproject

De Nierstichting vindt het belangrijk dat mensen na transplantatie een succesvolle start maken en gaf het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) subsidie voor het interventieproject "Psychosociale zorg na niertransplantatie." Psychologen van het Ambulatorium Medische Psychologie ontwikkelden een specifieke interventie. Als onderdeel van de standaard zorg worden met alle getransplanteerden twee ondersteunende gesprekken gevoerd op het moment dat ze naar het UMCG komen voor een nierfunctiemeting (3 en 6 maanden na transplantatie). Gekeken wordt hoe het op lichamelijk, psychisch en sociaal gebied gaat met de patiënten. Getransplanteerden die tijdens deze gesprekken aangeven dat ze behoefte hebben aan meer en gerichtere begeleiding, worden vier vervolgesprekken aangeboden. Voor deze gesprekken is een speciaal behandelprotocol ontwikkeld, bestaande uit een combinatie van technieken uit de Cognitieve Gedragstherapie en Mindfulness.

De voorlopige resultaten

Op dit moment zijn met 16 getransplanteerde nierpatiënten de eerste twee gesprekken gevoerd. Vrijwel alle patiënten waren tevreden over de begeleiding van de psycholoog, en vonden de timing – gekoppeld aan de nierfunctiemeting – goed. Op de vraag wat de twee gesprekken hadden opgeleverd reageerden 12 patiënten positief: "plezierig, om je eigen situatie in ogenschouw te nemen", "betere kijk op alles", "rustgevend en prettig". De andere vier gaven reacties als: "was voor mij niet nodig" en "heeft niets opgeleverd maar was niet onprettig".

Op de vraag of na niertransplantatie iedereen de twee gesprekken aangeboden zou moeten krijgen, antwoordden 11 patiënten volmondig 'ja'. Het gemiddelde rapportcijfer voor de begeleiding tijdens de twee gesprekken was een acht.

Deze voorlopige resultaten laten zien dat het merendeel van de patiënten weinig problemen ervaart in het eerste half jaar na transplantatie. Er zijn aanwijzingen dat bij sommige getransplanteerden problemen zich pas na het eerste jaar aandienen. Daarom bestaat het plan om getransplanteerden een derde keer te spreken, wanneer ze een jaar na transplantatie opnieuw voor een nierfunctiemeting naar het ziekenhuis komen.